

NME-zine

Tweemaandelijks e-nieuwsbrief over Natuur- en Milieueducatie nr. 18, juni 2006

● [NME-webstek](#) ● [schrijf je in](#) ● [archief](#) ● [schrijf je uit](#) ● [printversie](#) ● [contact](#)

In dit NME-zine

1. NME-Beleid

Milieuthema NME op tafel
De Vlaamse overheid hervormd
Honderd aanbevelingen voor het versterken van het draagvlak
voor natuur

2. Jeugd en NME :

Loslopende Prijsbeesten 2006
Winnaars Food Hunt
Go4Nature Feest
Groenvoer voor Jeugd: Vorming natuurspelen
Ecocamp: Een vakantie met een beperkte ecologische afdruk
Mobiel4real
Maak je evenement afvalarm met OVAM

3. Onderwijs en NME :

3.1. Milieuzorg op School

De MOS-webstek in een nieuw jasje
Groene vlag
Logo-uitreikingen 2006

3.2. Milieuzorg in het hoger onderwijs

Stagedatabank
Basisboek duurzame ontwikkeling

4. Volwassenen en milieu

Activiteiten op maat van het sociaal-culturele werk
Spectaculair resultaat 3 jaar Groene Voeten

5. Landbouw en milieu

Cursus Landbouwnatuurgids nu ook in Antwerpen

6. Vergroening :

Schijnwerpers op vergroening in het basisonderwijs
Educatief pakket en praktijkgerichte vormingssessies in het najaar voor
het secundair onderwijs

7. Milieukoopwijzer

Groene schoolagenda's

8. Provinciale NME-werking

Een e-zine voor ANNET

9. NME-subsidieproject in de kijker

10. **Enneemmee****NME-nieuws****NME-aanbod****NME-links****NME-tips voor trips****1. NME-Beleid****➡ Milieuthema NME op tafel**

In de reeks Milieuthema's op Tafel organiseerde de MiNa-Raad op 22 maart 2006 een hoorzitting over natuur- en milieueducatie (NME). De MiNa-Raad bracht het thema terug in de aandacht door het in het ruimere kader van duurzame ontwikkeling te plaatsen. De conclusies in een notendop zijn na te lezen op <http://www.milieueducatie.be/beleid/index.htm>. De presentaties van de sprekers en het verslag van deze hoorzitting kun je vinden op http://www.minaraad.be/hoorzittingen/hrz_2006/hoorzitting-nme.

➡ De Vlaamse overheid hervormd

In de afgelopen jaren werd met het project Beter Bestuurlijk Beleid een grondige hervorming van de Vlaamse overheid voorbereid. Het einddoel is een transparante en slagvaardige overheid met een betere dienstverlening aan de burger. Op april 2006 startte het Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). De milieuhet administratie van de Vlaamse overheid is omgevormd tot het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie en speelt een centrale rol in de voorbereiding en evaluatie van het Vlaamse milieubeleid en de aansturing en opvolging van de beleidsuitvoering.

Enkele afdelingen verschuiven naar een ander beleidsdomein of de structuur en de naam ervan veranderen. Tot het beleidsdomein behoren ook een aantal agentschappen. Zij nemen de uitvoering van een specifiek onderdeel van het milieubeleid voor hun rekening. Meer informatie over onze nieuwe organisatie vindt u op <http://www.lne.be>. De dienstverlening blijft uiteraard gegarandeerd.

➡ Honderd aanbevelingen voor het versterken van het draagvlak voor natuur

Sinds 2000 wordt in Vlaanderen onderzoek verricht naar draagvlakaspecten voor natuur(beleid). Vorige zomer startte de Arteveldehogeschool met een interactief proces met het oog op het ontwikkelen van een 'toekomstvisie draagvlak voor natuur'. Werkwinkels met 4 verschillende groepen (pioniers van het natuurbehoud, jonge medewerkers in de natuursector, ervaringsdeskundigen en professionele medewerkers van wetenschappelijke instellingen) leverden een rijkdom aan ideeën en voorstellen op. Hieruit werden 100 aanbevelingen gefilterd. Opmerkelijk is de grote aandacht in alle werkwinkels voor het belang van de inzet van sociale instrumenten. Een groot deel van de aanbevelingen gaan over samenwerking en netwerking, zowel binnen de sector als met andere sectoren en actoren. Daarnaast benadrukken heel wat aanbevelingen de nood aan een degelijk communicatiebeleid en de nood aan positieve communicatie over natuur. Een belangrijke aanbeveling in alle werkwinkels is investeren in een krachtig NME-beleid. Daarbij moet naast kennis over natuur, ook aandacht zijn voor beleving van de natuur.

Het volledige eindrapport is raadpleegbaar via <http://www.milieueducatie.be/beleid/index.htm>

Op 11 september 2006 krijgen deskundigen buiten de natuursector de mogelijkheid hun visies te geven en te reageren op de voorlopig geformuleerde aanbevelingen. Tijdens deze studiedag wil men de aanbevelingen vanuit de natuursector breder toetsen. Er zullen dan ook een aantal praktijkvoorbeelden gepresenteerd worden om het draagvlak voor natuur te versterken.

Hou de agenda op www.milieueducatie.be/nme-online in het oog.

2. Jeugd en NME

➡ Loslopende Prijsbeesten 2006

In het vorig NME-zine lanceerde de werking JeROM van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie de wedstrijd loslopende prijsbeesten 2006.

Acht jeugdgroepen maken kans op een cheque van 125 euro: 60ste Sint-Jozef jonggidsen Mortsel - JNM Leievallei, Deinze - KLJ Nevele - VVKSM Gudrun Elckerlyc Scouts Diependaal, Herent - JNM Waasland, Nieuwkerken - VVKM De Graal, Lichtervelde - Jeugdgroepen Evergem - VVKSM JF Kennedy Scouts Menen.

Hun acties voor een **milieuvriendelijk kamp**:

- spelmateriaal aankopen bij de kringloopwinkel;
- ouders gaan met de bus naar de bezokedag;
- de gemeente Evergem leent kampkippen uit;
- water zuiveren via een ton met verschillende lagen zand, stenen ...;
- de klok een uurtje vooruit, zo is het 's avonds langer klaar;
- het toilet diep genoeg graven zodat er geregeld een laagje aarde over kan i.p.v. dagelijks te overgieten met bleekwater;
- een zwarte douchezak zorgt voor een warme douche.

Op 15 juni 2006 worden de winnaars via www.jeromweb.be bekend gemaakt. Enkele van deze prijsbeesten krijgen deze zomer alvast een bezoekje om hun milieuvriendelijke acties 'op band' vast te leggen en de milieu-impact van het kamp vast te stellen.

➡ Winnaars Food Hunt

Vredeseilanden en de werking JeROM van de Vlaamse milieudministratie organiseerden een wedstrijd in de vorm van een schattenjacht, een Food Hunt!

De voorbije 2 maanden zochten 104 jeugdgroepen verschillende sites af naar ingrediënten voor een recept. Daarvan stuurden er 55 groepen een antwoord in. Slechts 25 onder hen wisten het juiste antwoord: boerenomelet.

Op zondag 14 mei gingen 68 jeugdgroepen fysiek op zoek naar de schat op de terreinen van De Schorre tijdens het Mano Mundo festival in Boom. De schat werd door 18 groepen ontdekt, 5 van hen kunnen deze zomer gratis smullen van voeding afkomstig uit **duurzame landbouw**:

- Chiro Sint-Theresia, de kwiks, Turnhout
- VKSJ Molenveld, de leiding, Edegem
- Chiro Jerubo, de keti's, Boom
- VVKSM Aartselaar, de poema's, Reet
- VVKSM 32-48, de kabouters, Mortsel

Het voedsel komt rechtstreeks van **boeren in de buurt van de kampplaats** en is lekker vers, energiezuinig én afvalarm omdat er geen transport en verpakking nodig is. Ook **fairtrade producten**, waarbij de boer uit het Zuiden een eerlijke en leefbare prijs krijgt, behoren tot het voedselpakket.

Wie alles nog eens willen herbeleven kan surfen naar

<http://www.vredeseilanden.org/emc.asp?pageId=1323>

Ook na de Food Hunt kunnen jeugdgroepen blijven gebruik maken van www.fermweb.be om de hoeveproducenten in de buurt van hun kampplaats op te zoeken.

➡ Go4Nature Feest

Op zaterdag 24 juni 2006 feest Go4Nature in het Dierenpark Planckendael. Van 10u tot 12u kan iedereen meestrijden in het Go4Nature-strategospel. De winnaars van de tweede projectoproep Go4Nature worden om 12u bekendgemaakt. Go4Nature brengt beheerders of eigenaars van bos- en natuurgebieden en jeugdgroepen samen.

Lees meer op www.go4nature.be

➡ Groenvoer voor Jeugd: Vorming natuurspelen

Jeugdgroepen (6-16 jaar) kunnen tijdens de vorming natuurspelen enkele natuurspelen (in verkorte versie) uitproberen. De werkvormen en materialen zijn zeer eenvoudig toepasbaar en met wat creativiteit soms ook zelf na te maken. Willen jullie zo'n vorming ter plaatse organiseren? Of komen jullie naar het NEC De Vroente zo'n vorming volgen? Contacteer Greet en reserveer een voor- of namiddag voor je jeugdgroep.

www.devroente.be greet.hermans@lin.vlaanderen.be
03 620 18 36

➡ Ecocamp: Een vakantie met een beperkte ecologische afdruk

De vzw Empreintes organiseert, in samenwerking met de vzw Arc-en-ciel, deze zomer van 2 tot 7 juli een vormingskamp in Latour (Gaume) voor animatoren, beheerders van jeugthuizen... Het is de bedoeling hen instrumenten aan te reiken om milieu en duurzame ontwikkeling te integreren in zomerkampen of andere activiteiten. Jeugdwerkers die goed overweg kunnen met de Franse taal kunnen dus zelf deelnemen aan een kamp waarvan de groene draad de ecologische afdruk zal zijn.

Meer info op www.empreintesasbl.be.

➡ Mobiel4real

TMF werkt samen met de Vlaamse overheid om de mening te vragen van jongeren tussen de 14 en 19 over mobiliteit, verkeer, verkeersveiligheid... Via mobiel4real krijg je de kans om alles wat je hierover kwijt wil neer te schrijven. TMF zoekt ook jongeren om een hippe reportage te maken waarvoor je gedurende enkele dagen een camera mee naar huis krijgt.

Geef je mening op www.mobiel4real.be

➡ Maak je evenement afvalarm met OVAM

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) streeft, samen met organisatoren en lokale besturen, naar afvalarme evenementen. Vanaf 2007 wil ze haar evenementenbeleid (reglement, subsidies voor herbruikbare bekens...) transparanter en doelgerichter maken. Zo wil OVAM voorbeeldevenementen begeleiden en ondersteunen. Ze onderscheiden een 6-tal evenemententypes: festivals, fuiven, markten, stoeten, sportmanifestaties op vaste locatie en sportmanifestaties op verspreide locatie. OVAM richt zich daarvoor vooral tot grotere evenementen met meer dan 10.000 bezoekers of deelnemers. Geïnteresseerde organisatoren kunnen een aanvraag voor samenwerking als voorbeeldevenement indienen via <http://www.ovam.be/jahia/do/pid/1361>

Naast de herbruikbare beker werd in de zomer van 2004 op een aantal muziekfestivals een nieuw soort beker van bioplastische PLA (Poly Lactic Acid) geïntroduceerd om een belangrijk deel van het afval op evenementen te bestrijden. PLA is een nieuwe kunststof vervaardigd uit mais, een hernieuwbare grondstof. De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) vergeleek, in opdracht van OVAM, de milieu-impact van vier soorten bekens (de herbruikbare PC-beker en drie soorten wegwerpbekens: de PP-beker, de PLA-beker en de beker in karton met PE) op twee evenemententypes (kleinschalig indoor met 2.000 tot 5.000 deelnemers en grootschalig outdoor met meer dan 30.000 deelnemers). Daaruit blijkt dat een verschillende aanpak van kleine en grote evenementen zinvol is. Voor kleine evenementen blijven de herbruikbare bekens de meest aangewezen keuze (wel rekening houden met een hogere kostprijs). Voor grote evenementen zijn geen maatregelen nodig: de vier bekens hebben een vergelijkbare impact op het milieu. Van de PLA-bekens verwacht men wel dat ze op korte termijn (2008) even milieuvriendelijk zullen worden als de herbruikbare beker op kleine evenementen en dus ook de meest milieuvriendelijke keuze op grote evenementen.

Over de resultaten van het onderzoek geeft OVAM vier publicaties uit:
<http://www.ovam.be/jahia/do/pid/836>

Contactpersoon Jeugd:
hilde.vanlancker@lin.vlaanderen.be

3. Onderwijs en NME

➔ 3.1. Milieuzorg op School

De MOS-webstek in een nieuw jasje

De structuur en vormgeving van www.milieuzorgopschool.be is volledig vernieuwd. Op de startpagina vind je algemene informatie over de MOS-werking. Vandaar surf je verder naar basis-, secundair of hoger onderwijs en krijg je meer info over de specifieke aanpak bij elk onderwijsniveau. Surf zeker eens langs!

Groene vlag

Vijfenvijftig logo 3 - scholen ondertekenden de "verklaring op eer" en stelden zich zo kandidaat voor het behalen van de groene vlag van eco-schools. Vóór 15 oktober moeten zij een zelfevaluatie insturen en tussen 15 oktober en 1 maart kunnen zij mogelijk een MOS-coördinator op bezoek krijgen. De MOS-coördinatie roept vóór 31 maart 2007 een jury samen, bestaande uit leden van de begeleidingscommissie MOS, de MOS-begeleiders, de MOS-coördinatie en de Bond Beter Leefmilieu. Deze jury beslist of de school de groene vlag verdient.

Logo-uitreikingen 2006

MOS-scholen kunnen het eerste, tweede of derde luik van het MOS-logo behalen. De uitreikingen van luik 1 en 2 gebeuren provinciaal. Het derde luik van het logo wordt gewestelijk toegekend.

Data uitreikingen basisscholen:

- West-Vlaanderen: 27 september 2006
- Vlaams-Brabant: 6 oktober 2006
- Oost-Vlaanderen: 11 oktober 2006
- Limburg: 18 oktober 2006
- Antwerpen: 20 oktober 2006
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: nog te bepalen (oktober 2006)

Data uitreikingen secundaire scholen en hogescholen:

- West-Vlaanderen: 27 september 2006
- Limburg: 20 oktober 2006
- Antwerpen: 20 oktober 2006
- Oost-Vlaanderen: nog te bepalen
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: nog te bepalen (oktober 2006)
- Vlaams-Brabant: nog te bepalen

Datum Gewestelijke logo-uitreiking (derde luik):
Basisscholen en secundaire scholen: 24 oktober 2006

De nog te bepalen data zullen bekend gemaakt worden via de agenda op www.milieuzorgopschool.be

Rationeel energiegebruik in scholen

In de omzendbrief "Rationeel energiegebruik in scholen" kondigt het Departement Onderwijs en Vorming een aantal subsidies voor REG-acties aan. De data uit de oorspronkelijke omzendbrief zijn intussen gewijzigd!

Voor 30 september 2006 kunnen Vlaamse scholen een energieboekhoudsysteem (EBS) aanvragen bij de netbeheerders. Indien voor die datum aangevraagd, is het opstarten van het EBS gratis. Brusselse scholen kunnen een subsidie aanvragen voor de aankoop van een softwarepakket voor energieboekhouding. Scholen kunnen vóór 30 juni 2006 ook subsidies aanvragen om een stookolieteller te plaatsen en een energieaudit te laten uitvoeren.

De volledige omzendbrief met aanvraagformulieren vind je op <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13733>

Contacteer MOS: mos@lin.vlaanderen.be

➡ 3.2. Milieuzorg in het hoger onderwijs ▲

Stagedatabank

Kandidaat-stagiairs hebben het vaak moeilijk om een geschikte stageplaats of leerwerkplaats te vinden. Ook bedrijven of organisaties en hun tussenpersonen of bemiddelaars vinden niet altijd gemakkelijk een geschikte stagiair. DIVA vzw wil hier met de steun van de Vlaamse overheid aan tegemoet komen met een stagewebsite.

De site is nu al te bekijken op www.wordwatjewil.be.

Basisboek duurzame ontwikkeling

De link tussen duurzame ontwikkeling en het hoger onderwijs is niet voor iedereen even duidelijk. Hoe valt duurzame ontwikkeling te rijmen met ICT, waar hard en software al na 3 jaar verouderd is? Welke rol speelt duurzame ontwikkeling in de psychologie?

Toch heeft elk vakgebied een band met duurzame ontwikkeling.

Hoewel duurzame ontwikkeling een interdisciplinaire aangelegenheid is, beperken bestaande leerboeken zich tot één specifieke invalshoek, het milieu.

Niko Rooda heeft een basisboek duurzame ontwikkeling geschreven voor studenten uit alle disciplines. Op www.duurzaam.wolters.nl vind je alvast de inhoudstafel van het boek, bestellen kan via www.wolters-noordhoff.nl.

Contactpersoon Milieuzorg hoger onderwijs: ilse.rottiers@lin.vlaanderen.be
www.milieueducatie.be/milieuzorg-ho

4. Volwassenen en NME ▲

➡ Activiteiten op maat van het sociaal-culturele werk

Drie ontspannende en educatieve activiteitenfiches zijn vanaf juli gratis te bestellen via nme@lin.vlaanderen.be. Keuze uit: De ludieke en interactieve **energiequiz** met rebussen, tekenronde, doe-opdrachten, uitbeelden.... Misschien is de **stiltewandeling** met aandacht voor stilte én geluid in de natuur wel iets voor jouw vereniging? Of voel je meer voor de **wekkertocht** met diverse opdrachtjes in de natuur voor het ganse gezin. Beter nog: Probeer ze allemaal eens!

➡ Spectaculair resultaat 3 jaar Groene Voeten!

Over gans Vlaanderen namen 535 gezinnen deel aan het Gezinnen-GroeneVoetenproject van Ecolife vzw. Er werd een totale besparing gelijk aan 230 ton CO2 opgemeten. De meeste besparingen zijn gerealiseerd bij verwarming en mobiliteit, twee domeinen die de hoofdbrok van de huishoudelijke CO2 uitstoot vormen.

Uit "de TipTopTien" blijkt dat milieuvriendelijker leven begint met het veranderen van kleine gewoonten en niet meteen grote investeringen of verandering vraagt. Eén van de doelstellingen van het project was ook de band tussen consument en producent (land- en tuinbouwers) versterken.

Meer info: www.groenevoeten.be info@groenevoeten.be 016 22 21 03

In Siena (Italië) wordt van **14 juni tot 17 juni 2006** de eerste mondiale conferentie gehouden over het model van de mondiale ecologische voetafdruk. Lees meer op www.footprintnetwork.org onder 'Upcoming Events'.

Contactpersoon volwassenen: muriel.geldhof@lin.vlaanderen.be
www.milieueducatie.be/volwassenen

5. Landbouw en milieu ▲

➡ Opleiding landbouwnatuurgids nu ook in Antwerpen

Verken **raakvlakken tussen landbouw en natuur(behoud)** tegen de

achtergrond van het streven naar duurzame landbouw. Maak kennis met de positie van de Vlaamse landbouw in Europees en mondiaal verband.

Onderzoek de relatie tussen landbouw met natuur en milieu. Er is aandacht voor verbreding en verdieping van de landbouw en voor technieken van duurzame landbouw.

Waar? Hogeschool De Ham, Zandpoortvest 13 in 2800 Mechelen.

Wanneer? Zes halve en vijf volledige zaterdagen van 16 september tot en met 6 januari 2007.

In samenspraak met het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse milieuadministratie en het Departement Landbouw en Visserij ontwikkelde het Centrum Voor Natuur- en milieueducatie (CVN) samen met het Vlaams Informatiecentrum over Land- en Tuinbouw (VILT) deze vervolgmodule 'landbouwnatuurgids' op de modules 'Natuur-in-Zicht' en 'Natuurgids' van CVN. De opleiding liep vorig jaar al in de provincie Limburg en begin dit jaar in de provincies West- en Oost-Vlaanderen.

Meer info:

<http://home.scarlet.be/~pin29501/cvn/cursusaanbod/cursusframe.htm>
(zie cursusaanbod -> vervolgmodule)

stella@c-v-n.be , Stella Van Hofstraeten, 03 226 02 91

Contactpersoon Landbouw en milieu: katleen.vanessche@lin.vlaanderen.be
www.milieueducatie.be/landbouw

6. Vergroening

➡ Schijnwerpers op vergroening in het basisonderwijs

In de maanden april en mei vonden studiedagen 'Vergroening van de schoolomgeving' voor het basisonderwijs plaats in alle Vlaamse provincies in samenwerking met de provinciale NME-diensten. De snelheid waarmee de limiet van 50 deelnemers per vormings sessie bereikt (en soms wat overschreden) werd, illustreert de **grote vraag naar vorming** op maat voor dit onderwerp. In totaal namen 280 enthousiaste leerkrachten deel...

Leerkrachten kennis laten maken met het beschikbare ondersteunende materiaal, zoals de themabundel 'Natuur Op School' van MOS en het educatieve pakket 'Vergroening van de schoolomgeving' van WWF en Velt, was het hoofddoel. Er werden ook aanstekelijke praktijkvoorbeelden voorgesteld en leerkrachten konden ervaringen uitwisselen door middel van groepsopdrachten. De nieuwe publicaties zorgen er alvast voor dat heel wat MOS-scholen het thema 'natuur op school' aanvaarden of plannen voor het komende schooljaar. Het educatieve pakket bestaat uit een technische handleiding en een werkboek voor het basisonderwijs en is nog steeds verkrijgbaar aan 12,5 euro (inclusief verzending) bij WWF (info@wwf.be) en Velt (info@velt.be).

➡ Educatief pakket en praktijkgerichte vormingssessies in het najaar voor het secundair onderwijs

Vanaf september zal ook het werkboek 'Vergroening van de schoolomgeving' voor het secundair onderwijs beschikbaar zijn. Het werkboek zal dan ook samen met de technische handleiding als pakket te verkrijgen zijn. Om dit materiaal te leren kennen en een praktijkgerichte aanzet te geven, zal er in het najaar en / of voorjaar 2007 ook voor het secundair onderwijs een provinciale vormingsronde volgen. De provinciale data en contactpersonen zullen bekendgemaakt worden op <http://www.milieueducatie.be/vergroening/actualiteit.htm>

Helpdesk: vergroenjeschool@vlaanderen.be

7. Milieukoopwijzer

➡ Groene schoolagenda's

Drie Vlaamse uitgeverijen geven voor het schooljaar 2006-2007 schoolagenda's op 100% gerecycleerd papier uit: Die Keure Educatief uit Brugge, Diligentia Uitgeverij uit Oostakker en Guldentops uit Kontich. Bovendien bieden ze allemaal de mogelijkheid de agenda een eigen stempel van de school te geven: eigen kافت of schoolreglement kunnen ingevoegd worden.

Lees meer op www.milieukoopwijzer.be

8. Provinciale NME-werking

➔ Een e-zine voor ANNET

ANNET staat voor Antwerps Netwerk voor Natuur- en milieueducatie. Wil je weten welke organisaties in de provincie Antwerpen actief zijn en welk aanbod er is van cursussen, tentoonstellingen...? Ben je zelf actief op vlak van natuur- en milieueducatie en wil je meewerken aan de verdere uitbouw van het netwerk? Sinds februari beschikt ANNET over een eigen elektronische nieuwsbrief. Stuur een mailtje naar nathalie.dillen@pime.provant.be en je ontvangt het e-zine 3 keer per jaar in je mailbox.

9. NME-subsidieproject in de kijker

Natuurpunt Studie voerde de afgelopen twee jaar een NME project uit om soortbescherming te promoten en een betere samenwerking te bevorderen tussen lokale overheden en vrijwilligers op het gebied van soortbescherming. Zo willen ze de **biodiversiteit in onze onmiddellijke leefomgeving behouden**. In 14 modules werden soortbeschermingstrajecten uitgewerkt, met nadere uitleg en informatie via een website, een sensibilisatiefolder en vooral een technische fiche. Praktische tips over concrete te ondernemen acties (beter bermbeheer, muurvegetaties, omgang met overlast van vos en steenmarter) zouden verschillende soorten zwaluwen, steenuil, zwarte roodstaart, vleermuizen, amfibieën, insecten en flora in ons verstedelijkt milieu moeten behouden. Overzetacties van amfibieën of kunstnesten voor huiszwaluwen zijn goede voorbeelden van laagdrempelige educatieve projecten die kunnen opgezet worden. De technische fiches en folders vind je via de projectwebsite www.natuurpunt.be/biodiversiteit of kun je bestellen via biodiversiteit@natuurpunt.be.

Meer info: <http://www.milieueducatie.be/subsidies/>

Contactpersoon NME-subsidies: peggy.criel@lin.vlaanderen.be

10. Enneemmee

➔ NME-nieuws

De voorbije jaren organiseerde het Centrum Voor Natuur- en milieueducatie een aantal keer een cursus voor educatieve medewerkers rond natuur- en milieuthema's. De laatste editie vond plaats te Blankenberge in 2004 onder de benaming 'duurzaam leren voor natuur en milieu'. Deze cursus liep telkens in opdracht van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Partner was de Arteveldehogeschool.

Bent u geïnteresseerd in een nieuwe editie van deze basiscursus in 2007? Vul dan de korte bevraging in op www.milieueducatie.be/nme-online.

➔ NME-aanbod

De nieuwe zoekkaart **Zeewieren** helpt je de meest algemene zeewieren benoemen. De geplastificeerde kaart is uitgegeven in vier kleuren en kost 1,50 euro. Meer info op www.milieueducatie.be.

Laat je prikkelen door de natuur en win leuke prijzen! Van april tot en met augustus

2006 kun je met je **prikkelpas** deelnemen aan allerlei activiteiten in natuurgebieden en bezoekerscentra verspreid over **West-Vlaanderen**.
Meer info:

www.west-vlaanderen.be/xca/pwv/_NL/Leefomgeving/nme/prikkelpas
christine.van_rie@west-vlaanderen.be 050 40 32 51

De Bioweek van zaterdag 3 tot zondag 11 juni 2006 staat in het teken van 'bio, mijn natuur'. www.bioweek.be

Op 11 juni is er in het Provinciedomein Huizingen een **biomarkt**. Netwerk Bewust Verbruiken plaatst er ook zijn **Duurzame Keukenbus**. Deze unieke mobiele tentoonstelling informeert over een mens- en milieuvriendelijke keuken.

Op zondag 4 juni 2006 is er vanaf 12u een groot **Milieufest in het Jubelpark van Brussel**. Een blik op nieuwe technologieën, een wandeling door het milieu- en energiedorp of een bezoek aan het huis van duurzame ontwikkeling behoren tot de talrijke mogelijkheden. Afsluitend is er een verrassingsconcert.

Om het feestterrein te bereiken op deze milieuvriendelijke dag is het openbaar vervoer de beste optie.

Meer info: dienst Info-Leefmilieu van het BIM

info@igebim.be 02 775 75 75

www.mivb.irisnet.be

Op vrijdag 16 juni 2006 organiseert Grenzeloze Schelde i.s.m. De Milieuboot een grensoverschrijdende **info- en ontmoetingsdag** die verschillende aspecten van de problematiek van **de Leie en het Leiebekken** onder de aandacht moet brengen.

Meer info: www.grenzelozeschelde.be www.milieuboot.be

info@gs-esf.be 02 201 08 08

Op zaterdag 24 en zondag 25 juni 2006 is het opnieuw Open Tuinen-weekend. In de tuingids 'Open Tuinen 2006' vind je 315 van de mooiste tuinen van Vlaanderen. En zelfs van een stukje van Nederland!

www.opentuinen.be

Op zondag 25 juni 2006 organiseert het Waterloket te Sint-Niklaas **een info- en kijkdag** over **individuele afvalwaterzuivering** en

hemelwaterrecuperatie voor particuliere bouwers of verbouwers.

www.waterloketvlaanderen.be

Graslanden in parken kunnen heel verschillend zijn, zowel op gebruiksvlak als op esthetisch en ecologisch vlak. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) stelde een **Technisch Vademecum Grasland, Harmonisch Park- en Groenbeheer** samen om deze verscheidenheid te behouden en kwaliteitsvol te beheren.

Het vademecum wordt voorgesteld op een **studiedag** Grasland op donderdag 8 en maandag 12 juni 2006 en is enkel op deze studiedagen gratis te verkrijgen. Elke gemeente ontvangt een exemplaar, bijkomende exemplaren zijn na de studiedagen te bekomen aan 50 euro bij

evi.beullens@lin.vlaanderen.be.

Samen met het vademecum brengt het ANB ook een **zoekkaart** Grassen uit met de vijftientig meest algemene echte grassen in Vlaanderen. Van die grassen werden ook fiches samengesteld en gebundeld in een map samen met de zoekkaart. Op de studiedagen is deze map gratis te verkrijgen, nadien betaalt u 10 euro.

Meer info of inschrijven voor de studiedagen:

eva.troch@lin.vlaanderen.be

Om de zorg voor het milieu mee te geven aan toekomstige groenaanleggers heeft OVAM, in samenwerking met VLACO vzw, een handig, luchtig en educatief zakboekje ontwikkeld voor laatstejaarsstudenten van de 3de graad land- en tuinbouw van het BSO en TSO: **'Afvalarm tuinieren. Slimme tips voor proftuiniers'**. Het pakket bevat, naast de gids voor de leerlingen, een leuke poster en een handleiding voor de vakleerkrachten.

www.ovam.be/jahia/Jahia/pid/1352

Ook voor laatstejaars van de richting voeding van het TSO en BSO ontwikkelde OVAM het lespakket **'Drie sterren voor afvalbeheer'**. Het pakket belicht alle aspecten van een job in de horeca vanuit milieu- en gezondheidsstandpunt in acht stappen en bevat een handleiding voor leraren, een gids voor leerlingen en een poster.

www.ovam.be/jahia/Jahia/pid/1371

In ons vorige NME-zine las je vast dat 100 Vlaamse scholen het afgelopen jaar deelnamen aan het educatieve project **'Jengi, haal het regenwoud naar je klas'**. Dit vakoverschrijdend ICT-project van WWF gericht tot 16-18 jarigen **loopt volgend**

schooljaar opnieuw. De site is nu ook volledig in het Frans beschikbaar en voor het BSO zijn er aangepaste werkvormen.

Schrijf je klas in vóór 30 september 2006 op www.wwf.be/Jengi.

NMEC De Helix:

Vormingen:

- Didactische werkvormen voor **natuurbeleving met kinderen** op donderdag 21 september 2006 van 9u30 tot 16u30 voor iedereen die werkt met kinderen (ook ouders en grootouders).
 - **Veldwerk grasland** op woensdag 20 september 2006
 - **Landschapsstudie** op woensdag 20 september 2006
 - **Biotoopstudie bos** op 27 september 2006
 - **Op een grote paddestoel** op woensdag 4 oktober 2006
 - **Zwammen op woensdag** 4 oktober 2006
- Deze laatste drie vormingen gaan door in het kader van de Week Van Het Bos van zondag 1 tot zondag 8 oktober 2006.

Meer info: www.dehelix.be

Workshops en andere vormingen kunnen ook op aanvraag en op verplaatsing.

NEC De Vroente

Vormingen:

- **Natuurbeleving met je kleinkinderen** op dinsdag 27 juni 2006 van 13u30 tot 16u30. Deelname is gratis, inschrijven vóór 23 juni 2006.
- **Vakantieatelier zand** op woensdag 5 juli 2006 van 10u tot 16u voor kinderen van 6 tot en met 12 jaar. Deelname kost 5 euro (broodmaaltijd en drankje inbegrepen), inschrijven vóór 30 juni 2006.
- Vorming (klassikale) **verwerking van een buitenactiviteit** of **natuurwandeling** voor leerkrachten secundair onderwijs op woensdag 20 september 2006 van 14u tot 16u30. De aandacht gaat naar een kadertransect, de biotische index-bepaling en de chemische analyse van water. Deelname kost 2,5 euro, inschrijven vóór 15 september 2006.

Evenementen:

- **Vroentedag** op zondag 3 september 2006 van 10u tot 17u, een gratis verwendag voor groot en klein.
- Laat je ook verrassen door de gratis tentoonstelling "**Land van Zand**" tot dinsdag 31 oktober 2006.

Meer info: www.devroente.be

VBNC De Nachtegaal

Evenement:

- Van 1 juli t.e.m. 3 september 2006 loopt de **tijdelijke tentoonstelling Pixels**. Argus (vzw) slaagde erin om opnieuw de meest fascinerende natuurfoto's bij elkaar te sprokkelen. Het centrale thema is duurzaamheid. Foto's van editie 2005 kan je bekijken op www.argusmilieu.be/neo/fw2005/dewinnaars/winnaars.htm

Meer info: www.vbncdenachtegal.be

Het Vlaamse Centrum Voor Natuur- en milieueducatie (CVN) en de Nederlandse Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie (IVN) bundelen hun jarenlange ervaring en organiseren, samen met De Vroente in Kalmthout, een **cursus Grenspark Natuurgids**. De cursus start in september 2006 en loopt tot februari 2008. De lessen gaan door op dinsdagavond, de excursies op zaterdagochtend. De meeste lessen vinden plaats in De Vroente, er wordt ook regelmatig uitgeweken naar andere plaatsen (in Nederland). De cursus kost in totaal 180,00 euro (30 lessen, 15 excursies, mentorhulp, een

weekend en een cursusboek).

Meer info: www.devroente.be www.grensparkzk.be
info@grensparkzk.be

De **educatieve milieuboottochten van De Milieuboot** richten zich tijdens de week naar scholen. Op woensdagnamiddag en tijdens de weekends zijn er ook boottochten voor jongeren en volwassenen, zowel individueel als in verenigingsverband.

De trajecten voor het najaar van zaterdag 9 september tot vrijdag 27 oktober 2006 zijn: de Rupel en de Nete, het Zeekanaal Brussel-Schelde en het Kanaal naar Charleroi.

Meer info: www.milieuboot.be

Surf zeker eens naar de NME-inventaris voor meer NME-aanbod in Vlaanderen!
nme.milieuinfo.be

➡ NME-links

- In juni organiseren de compostmeesters en je gemeente tal van activiteiten die tonen hoe eenvoudig composteren wel is. Kom eens langs en win één van de 1000 gratis compostvaten. Voor de data en praktische info surf je naar www.vlaco.be en klik op het klavertje van **juni compostmaand**.
- Bedank de verkeersouders op zondag 11 juni 2006 voor hun inspanningen voor een veilige schoolomgeving. Voor deze eerste editie van de '**Dag van de verkeersouder**' mogen alle geregistreerde verkeersouders, samen met één kind, gratis de Zoo in Antwerpen bezoeken. Dit is een initiatief van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV), met de steun van de Vlaamse minister van Mobiliteit VAN BREMPT.
www.verkeerskunde.be
- Op zaterdag 24 en zondag 25 juni 2006 is er een feestelijke 10de editie van het **Milieufestival** met ECOSONG. Kinderen tussen 7 en 12 jaar brengen een zelfgeschreven liedje, gedicht of toneeltje over milieu of natuur naar voor tijdens een heuse talentenjacht.
www.eha.be
- Van zaterdag 16 tot vrijdag 22 september organiseert Komimo naar jaarlijkse gewoonte de **Week van Vervoering** met als slogan 'Lokale mobiliteit vraagt lokale partners'. Het doel van deze week is alternatieven voor koning auto promoten.
www.komimo.be
- De **Open Straatdag** op zondag 17 september is een straatfeest als samenwerking tussen bewoners en gemeente. De buurt wordt een gezellige plek waar plaats is voor meer dan auto's alleen. En het wordt een feesteditie want de Open Straatdag viert zijn 10de verjaardag!
www.openstraatdag.be
- Op de **Dag van de Klant** van zaterdag 23 september 2006 starten de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden IVIO (Intergemeentelijke Vereniging voor duurzaam milieubeheer voor Izegem en Ommeland) en MIROM (Milieuzorg Roeselare en Menen) een **campagne rond afvalarm winkelen** met promotie voor de duurzame boodschappentas.
www.dagvandeklant.be
www.ivio.be
www.mirom.be

Slechts 10 % van de landoppervlakte is nog bedekt met intacte bosgebieden. Consulteer de wereldbossenkaart:

<http://www.greenpeace.org/international/campaigns/forests/our-disappearing-forests>

Duurzaam consumeren moet een trend worden. Tal van praktische tips en weetjes om meer duurzaam aan te kopen vind je op www.debeterekoop.be, een initiatief van staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie VAN WEERT.

➡ NME-tips voor trips

Via de zoekmodule van de nme-inventaris kun je gericht op zoek gaan naar **natuur- en milieueducatieve uitstappen**: nme-centra, musea, wandelingen, fietstochten ... Via de rubriek tijdelijk aanbod krijg je zelfs een chronologisch overzicht van allerhande leuke nme-activiteiten.
nme.milieuinfo.be

- Sommige reisorganisaties geven je bij het boeken van je reis de mogelijkheid om te kiezen voor een **groene vliegtuigstoel**. De schadelijke uitstoot van je vliegreis wordt gecompenseerd door de aanplanting en bescherming van bossen.
- De **Blauwe Vlag** is een internationaal kwaliteitslabel voor propere en veilige stranden en jachthavens met respect voor het leefmilieu. De Foundation For Environmental Education

(FEE) coördineert de campagne op internationaal niveau (een 35-tal landen van Europa tot verscheidene landen in de Caraïben). In Vlaanderen coördineert de Bond Beter Leefmilieu de campagne samen met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) die de kwaliteit van het zwem- en recreatiewater onderzoekt. Het kwaliteitsmerk is slechts één jaar geldig. In 2005 ontvingen wereldwijd 3100 stranden en jachthavens (waarvan 12 in Vlaanderen) een Blauwe Vlag.

www.bbiv.be/blauwevlag
www.blueflag.org

- Steeds meer campings, bungalowparken, groepsaccommodaties, hotels, conferentiecentra en dagrecreatie hebben **een Milieubarometer**. Dat is een bronzen, zilveren of gouden keurmerk voor milieuvriendelijke bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche. In 2006 zal de barometer aansluiten op het internationale keurmerk Green Key, een onderdeel van FEE.
www.recron.nl/milieubarometer/nl/intro.lp
www.recron.nl/groenesleutel/
- De **adviesmodule "Klimaatwijs op reis"** rekent je voor je buitenlandse reis met bus, trein, auto of vliegtuig uit hoeveel CO2 en andere broeikasgassen je met je reis uitstoot. Je kunt ook zien hoeveel bomen een jaar lang moeten groeien om die broeikasgassen te compenseren.
www.milieucentraal.nl
- Het Bestuur Uitrusting en Vervoer van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest promoot de fiets als **volwaardig vervoermiddel in Brussel**. Op www.fiets.irisnet.be/nl/fietskaart_pdf_nl.htm vind je een schat aan informatie over fietsen in Brussel een handige en afdrukklaare fietskaart.
- **Tien Regionale Centra voor Milieueducatie** (CRIE) verspreid over **het hele Waalse grondgebied** verzekeren een openbare dienst voor informatie, sensibiliseren en vorming op het vlak van milieu en duurzame ontwikkeling.
www.crie.be
- Breng eens een bezoek aan de natuur bij onze noorderburen? Via www.bezoekerscentrum.info, de website van het netwerk bezoekerscentra Nederland, kan men een infofiche raadplegen voor elk van de 130 centra. In september 2006 vindt de 7de editie van **de Groene Maand** plaats in Nederland met als thema 'Water in overvloed? Ontdek Nederland-Waterland.'
www.groenemaand.nl
- De **nationale parken van Nederland** zijn prachtige plekken voor natuurvoorlichting, educatie en onderzoek.
www.nationaalpark.nl
- In Duitsland is 2006 niet alleen het jaar van de Wereldbeker voetbal, het is ook het '**Jaar van de Natuurparken**'.
www.duitsland-vakantieland.be www.natuurparke.de
- Voor nog meer... raadpleeg www.milieueducatie.be/nme-online

Foto's met dank aan de Nationale Plantentuin van België, Domein van Bouchout te Meise.

Dit NME-zine is een tweemaandelijks elektronische nieuwsbrief van de dienst Natuur- en Milieueducatie (dienst NME).

Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
 Afdeling Subsidiëringen en Milieu-integratie
 Dienst Natuur- en Milieueducatie
 Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel
 tel. 02 553 82 18, fax 02 553 80 25

E-mail: nme@lin.vlaanderen.be
 Website: www.milieueducatie.be
 v.u.: J.P. Heirman, Secretaris-generaal, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE)

Reactie op dit NME-zine? vanessa.depelecijn@lin.vlaanderen.be Ken je nog andere geïnteresseerden? Stuur hen dit NME-zine.

Het volgende NME-zine verschijnt **eind september 2006**.

De dienst Natuur- en Milieueducatie stimuleert netwerkvorming in de natuur- en milieueducatieve sector en maakt het brede publiek warm voor actuele milieuproblemen. Ze doet hiervoor beleidsvoorbereidend werk, moedigt wetenschappelijk onderzoek en professionalisering aan en werkt voor doelgroepen vernieuwende educatieve acties, pakketten en publicaties uit.

Het NME-zine informeert je tweemaandelijks over de evoluties van de natuur- en milieueducatie in Vlaanderen. Het vertrekt naar +/- 1 500 adressen uit onderwijs, NME-centra, natuur- en milieuverenigingen, administratie, provincies, gemeenten, landbouweducatie, jeugdwerk en sociaal-cultureel volwassenenwerk.

NME-zine nr. 18, juni 2006